

ZBOŻA OZIME. Jesienna ochrona

Zima wolna od chwastów

Zboża ozime, będące uprawami o długim okresie wegetacji, dają możliwość wykonania zabiegów w różnych terminach. Te decydujące powinny zostać wykonane jesienią.

W strukturze zasiewów naszego województwa dominują zboża. Ich procentowy udział, od kilku lat utrzymuje się na niezmiennym poziomie. Ta grupa roślin jest liczącym się segmentem rynku konsumpcyjnego i paszowego. Jednym z najważniejszych czynników decydującym nie tylko o wysokości, ale i jakości uzyskiwanych plonów jest ochrona przed agrofagami, w tym także przed chwastami. Duże zmiany w zachwaszczeniu zbóż są wynikiem ich zwiększonego udziału w strukturze zasiewów, stosowania uproszczeń w uprawie roli oraz często ograniczonego lub niewłaściwego doboru herbicydów do zachwaszczenia występującego na danym stanowisku. Źródnicowaty skład gatunkowy chwastów występujący w zbożach ozimych, wymaga dobrego rozpoznania i określenia gatunków dominujących, tak aby można było prawidłowo dobrać preparaty do ich zniszczenia.

Odpowiedni preparat w odpowiednim momencie

Podstawą dobrego efektu chwastobójczego, poza prawidłowo wykonanym zabiegiem, jest odpowiedni dobór herbicydów i ich zastosowanie w optymalnym terminie. Zakres herbicydów powinien obejmować te preparaty lub mieszaniny, które wykazują wysoką skuteczność w zwalczaniu dużej liczby chwastów. Zboża ozime, będące uprawami o długim okresie wegetacji, dają możliwość wykonania większej liczby zabiegów w różnych terminach. Odchwaszczanie powinno być wykonane jesienią. Można wtedy wy-

korzystać preparaty przedwschodowe o działaniu doglebowym, a także wiele środków spośród herbicydów nalistnych.

Szansa na przetrwanie

Zabiegi jesienne są wybierane z powodu możliwości wprowadzenia zboża w okres spoczynku wegetacyjnego (zima) w stanie wolnym od chwastów. Na plantacji zbożowej, pozbawionej jesienią zbędnego zachwaszczenia, znajdują się dobrze ukorzenione rośliny. W przypadku mroźnej i bezśnieżnej zimy mają zdecydowanie większe szanse przetrwania niż rośliny osłabione, które muszą konkurować z chwastami. Innym czynnikiem, świadczącym o korzystnym wpływie zabiegów wykonywanych jesienią, są warunki meteorologiczne. Często zdarza się, że wiosną, z powodu roztopów po śnieżnej zimie, przy obfitych opadach deszczu czy niskich temperaturach opóźniających obsychanie pól, utrudniony jest terminowy wjazd ze sprzętem.

Ryzykowna wiosna

To opóźnienie to czas, w którym, mimo niesprzyjających warunków, następuje ciągły wzrost i rozwój chwastów. Kiedy w końcu możliwe jest wykonanie zabiegu ochroniarskiego, chwasty osiągną zaawansowane fazy rozwojowe i przestają wykazywać wrażliwość na podstawowe herbicydy. Jesteśmy wtedy zmuszeni do stosowania skuteczniejszych, ale droższych preparatów.

Kolejnymi przesłankami przemawiającymi za zabiegami jesiennymi są czynniki pośrednie, takie jak

wczesnowiosenne kwitnienie wielu chwastów (fiołki, gwiazdnica, przetaczniki, jasnoty i inne), na co wielu rolników w ogóle nie zwraca uwagi. Wykonanie zabiegu w takim momencie wpływa ujemnie na owady pożyteczne, w tym i pszczoły. Pozostawienie chwastów w łanie zwiększa także jego wilgotność, co sprzyja rozwojowi chorób i szkodników.

Nie tylko jesienne

Jednak wymienione czynniki nie mogą stanowić podstawy do ograniczenia się jedynie do jesiennych zabiegów. Istnieje cały szereg przypadków, w których stosowanie herbicydów wiosną jest nieodzowne. Obserwując zasiewy zbóż ozimych można było w tym roku zauważyć, że na wielu plantacjach, mimo zastosowania herbicydów, chwasty pojawiły się w dużym nasileniu. Główną przyczyną tego stanu rzeczy był niewłaściwy dobór herbicydów oraz opóźnione zabiegi (niekoniernie z winy rolnika).

Komfortowy początek

Ochrona plantacji zbożowych powinna być ukierunkowana przede wszystkim na wyeliminowanie konkurencyjnych chwastów wtedy, gdy uprawiana roślina potrzebuje do rozwoju dużo składników pokarmowych, wody i światła. Taka sytuacja ma miejsce w początkowych fazach rozwojowych roślin uprawnych. W uprawie zbóż ozimych jest to jesień.

Herbicydy można zastosować wtedy w dwóch terminach – przed wschodami lub po wschodach zbóż (patrz tabela). Zabiegi przedwschodowe należy wykonać bezpośrednio po siewie zbóż, najpóźniej do trzech dni, na wilgotną, starannie uprawioną glebę. Ważną sprawą w tym przypadku jest wysiew zbóż na równą głębokość 3-4 cm i dokładne przykrycie ziarniaków glebą.

Zwalczanie miotły zbożowej i chwastów dwuliściennych jesienią w zbożach ozimych (wybrane preparaty)

Termin zabiegu	Preparat	Pszenica	Jęczmień	Pszenżyto	Żyto
Stosować do 3 dni po siewie	Pelikan Plus 550 SC Glean	2,0-2,5 l	2,0-2,5 l -	2,0-2,5 l	20-25 g
	75 WG Stomp 400 SC	20-25 g	3,0-3,5 l	20-25 g	3,0-3,5 l
	Racer 250 EC	3,0-3,5 l	–	3,0-3,5 l	1,0-1,5 l
	Maraton 375 SC	1,0-2,0 l 4,0 l	–	1,0-1,5 l 4,0 l	4,0 l
Stosować w fazie od pierwszego liścia do końca wegetacji jesiennej	Komplet 560 SC	0,4-0,5 l	0,4-0,5 l	0,4-0,5 l	0,4-0,5 l
Stosować od fazy 2-3 liści do końca wegetacji jesiennej	Glean 75 WG	20-25 g	–	20-25 g	20-25 g
Stosować po siewie do końca wegetacji jesiennej	Cougar 600 SC	1,25-1,5 l	1,25-1,5 l	1,25-1,5 l	1,25-1,5 l
Stosować w fazie 1-3 liści	Maraton 375 SC	4,0 l	–	–	4,0 l
Stosować od fazy 3 liści do końca wegetacji jesiennej	Chisel 75 WG	60,0 g	60,0 g	60,0 g	–
Stosować od fazy 3 liści do fazy końca krzewienia do końca wegetacji jesiennej	Alister 162 OD	0,85-1,0 l	–	0,85-1,0 l	0,85-1,0 l
Stosować od fazy 3 liści do fazy końca krzewienia do końca wegetacji jesiennej	Atlantis 04 WG	0,15-0,4 kg	–	0,15-0,4 kg	0,15-0,4 kg
Stosować od fazy 3 liści do fazy końca krzewienia do końca wegetacji jesiennej	Huzar 05 WG	0,15-0,2 kg	–	0,15-0,2 kg	0,15-0,2 kg

W przeciwnym wypadku herbicydy zastosowane dogłębowo, mając bezpośredni kontakt z kielkującymi ziarniakami, mogą je uszkodzić i spowodować przerzedzenie zasiewów.

Znajomość pola

O wyborze herbicydu do zabiegu przedwzrostowego powinna decydować znajomość pola i analiza warunków klimatycznych, co pozwoli z dużym prawdopodobieństwem przewidzieć, które gatunki chwastów mogą stanowić główny problem danej uprawy. Wszystkie herbicydy polecane do przedwzrostowego stosowania dobrze zwalczają miotłę zbożową, różnią się natomiast skutecznością działania na niektóre gatunki chwastów dwuliściennych. Warunkiem skutecznego działania herbicydów dogłębowych jest dobra wilgot-

ność gleby i staranna uprawa. Tylko wtedy preparat może być pobrany przez kielkujące chwasty. Dlatego, jeżeli w okresie siewów zbóż gleba jest przesuszona, a prognozy meteorologiczne nie przewidują opadów w najbliższych dniach, zabieg herbicydowy lepiej wykonać po wschodach zbóż, od fazy 3 liści zbóż do końca wegetacji jesiennej. W tym czasie może skielkować już wiele gatunków chwastów, mają one na ogół nieduże wymagania termiczne.

Zabieg wykonany po wschodach chwastów ma tę przewagę nad stosowaniem herbicydów w terminie przedwzrostowym, że istnieje możliwość precyzyjnego doboru preparatu i jego dawki do występujących gatunków i stopnia zachwaszczenia plantacji. Należy stosować herbicydy na chwasty we wczesnych fazach rozwojo-

wych, ponieważ wtedy działają najskuteczniej.

Michał Senyk
DODR we Wrocławiu

POLECAMY NASZE PUBLIKACJE

Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu

Agrotechnika uprawy kukurydzy

Systemy Produkcji Rolnej, Standardy Jakościowe i Doświadczalnictwo
Wrocław 2012